

BUYUK AJDODLARIMIZ MEROSI TARBIYADA KO'MAKCHI.

Muhammadjonova Dilnura
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 1 bosqich talabasi,
Valiyeva Nargiza
Qo'qon universiteti "Ta'lim" kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada yurt kelajagi bo'lgan farzandlarimizni ma'naviyatli inson qilib tarbiyalashda asosiy vositalardan biri ajdodlarimiz merosini o'rganish, ular izidan boorish muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'lim tarbiya jarayonini har tomonlama takomillashtirish, yoshlarni barkamol avlod sifatida kamol topishi uchun xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Barkamollik, ajdodlarimiz merosi, Hidoya, doston, etak, afsona, rivoyat, alloma, meros, manaviy boylik.

Insoniyat rivoji, xalq, millat ravnaqi, ma'naviy takomili va yuksalishi ilm-u ma'rifatning yuqori cho'qqiga yetganligidan dalolatdir. Bu esa, o'sha millat, xalq, davlat va jamiyat tamaddunining yuksak darajasini belgilovchi muhim mezondir. Inchunin, yuksak tamaddunga ega millatning ildizi ma'rifat chashmasiga to'yingan, tanasi bilim, mevasi esa yetuklik, barkamollik, komillikdir. O'zbek xalqi ana shunday ma'rifat chashmasidan oziqlangan, ildizi baquvvat, tarixda bir nechta renessans davrini boshlab bergan va dunyo tamadduniga ko'plab daholarni yetishtirgan millatdir. Buyuklar qoldirgan chashma shu qadar pok va takrorlanmaski, undan ichganing sari mudom bu chashmaga intilaverasan. Intilganing sari o'zingda komillik, yetuklik, ezgulik kasb etib boraverasan. Darhaqiqat, bugungi avlod ham ajdodlar qoldirgan ana shu ma'rifat chashmasiga intilib yashashi va ular merosini chuqur o'rgangan holda tadqiq etishi va bu asosida, jamiyat ma'naviy yuksalishiga xizmat qilishi lozim. Buyuk faqih Burhonuddin Marg'inoniyning "Hidoya" asari qimmatli manbalardan bo'lib, necha asrdan buyon fiqh ilmiga oid izchil va mukammal qo'llanma sifatida o'qib kelingan. Mazkur asar bugungi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan holda, islom huquqiga oid qimmatli manba sifatida soha mutaxassisleri tomonidan huquq va majburiyatlarni belgilashda muayyan darajada asos bo'lib xizmat qilmoqda. Ta'kidlash lozimki, "Hidoya" asari jami 6 jilddan iborat bo'lib, 2 jildi to'liq va mukammal holda joriy alifboda nashr etildi. Olimlar tomonidan asarning qolgan 4 jildini nashr etish ustida izlanishlar olib borilmoqda. Bu albatta, bizga boy merosimizdan bahramand bo'lish, ma'naviy kamolotimiz yo'lida istifoda etish imkonini beradi. Bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri, zamon talabiga mos, ijtimoiy faol avlodni tarbiyalashdir, bunda ajdodlarimiz merosi muhim rol o'yaydi. Bu yo'lda o'zbek xalqiga xos bo'lgan odamgachilik, saxovatpeshalik, kamtarlik kabi ezgu fazilatlarini yosh avlod qalbida kurtak orttirishga alohida ahamiyat berishimiz kerak bo'ladi. Ajdodlarimizdan qolgan meros yosh avlod uchun kuch, fidoiylilik manbai hisoblanadi. Boshlang'ich sinf darsliklarida berilgan xalq og'zaki ijodi namunalari – doston, etak, afsona, rivoyat, maqollar farzand farzand tarbiyasida ma'naviy-axloqiy vosita bo'lib kelgan. Misol uchun "O'zbek xalq ertaklari", "O'zbek xalq maqollari" ruknida berilgan Alpomish, Rustamxon, To'maris, Shiroq timsollarida yosh avlodda vatanga sadoqatli, qat'iyatli, o'z maqsadi yo'lida kurashishga undovchi obraz sifatida nomoyon bo'ladi. Bu avlodlarimiz o'gitlarini kelajagimizga yoshlikdan ong -ongiga singitib borishimiz, ular tunganmas boylik ekanligini uqatirishimiz kerak. O'qish darsliklarida berilgan buyuk ajdodlarimiz Alisher Navoiy, Abu Ali ibn Sino, Zahiriddin Muhammad Bobur kabilarning hayoti, asarlarini o'rganish o'quvchilarga odob-axloq fazilatlarini singdirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Yana misol tariqasida shuni aytish kerakki, Abu Ali ibn Sinoning odob-axloq to'g'risidagi asarida Bolani tarbiyalash va o'qitish haqidagi fikrlarini insonparvarligi va teranligi bilan ajralib turadi. Buyuk allomalarimiz kitob qadri, uning inson tarbiyasidagi bebaho ahamiyatini yozib qoldirgalar. Bola bu asarlarni o'qiganda ta'lim bilan

birga tarbiya ham ega bo'ladi va kitob haqidagi tasavvuri ham boyiydi. Ulug' ajdodlarimizning merosi yosh avlodni tariximizdan ma'naviy ozuqa olib, g'urur va iftixor bilan yashashga, o'qib o'rganishga, ezgulikka chorlaydi. Xalqni ilm-ma'rifatli qilish, san'at va madaniyatni rivojlantirish, nashr ishlarini kengaytirish, turli davlatlar bilan ilmiy-ma'rifiy aloqalarni yanada kuchaytirish, eng muhimi, ta'lim-tarbiya masalalariga alohida e'tibor berib, o'z asarlari, she'rlari orqali ma'rifatga chorlagan buyuk ma'rifatparvarlarimizning amaliy faoliyati va tinimsiz sa'y-harakatlari beqiyosdir. Umuman olganda, har bir davrda bo'lgani kabi bugungi kunda ham allomalar ilmiy merosini tadqiq etish, sodda va tushunarli qilib xalqqa yetkazish, ayniqsa, yoshlar ong-u shuuriga ma'rifiy jihatlarni singdirish olimlar zimmasiga katta mas'uliyat yuklaydi. Bu borada, yunon olimi Aristotelning "Vatan taqdirini yoshlar tarbiyasi hal qiladi" degan so'zlari negizida ham ulkan ma'no mujassam. Shubhasiz, yoshlar ertangi kun egalari, ular qanchalik barkamol bo'lsa, jamiyat shunchalik taraqqiy etadi. Bugungi avlod ham ajdodlarga munosib voris bo'lgan holda turli fan sohalarini bilishlari, ilm sirlarini chuqur egallashlari, ma'rifatli, intellektual salohiyatli, keng dunyoqarash va mustaqil fikrga ega shaxs bo'lishlarini globallashuv jarayonlari taqozo etadi. Zero, allomalar merosi bebaho ma'naviy boylik, bilim duriga limmo-lim xazinadirki, bu ilm-u irfon injulariga to'la xazina bizni hamisha tarbiyalaydi va ulug' ajdodlarga munosib avlod sifatida buyuk maqsadlar, ulkan ishlarni amalga oshirishga undaydi.

Xulosam shundan iboratki, bobolarimiz tarixsiz kelajak yo'q degan. Bundan ko'rinib turibdiki biz tariximizni bilmay turib o'z kelajagimizni qura olmaymiz. Ajdodlarimizni tarixi yosh avlodga ta'lim bilan birga tarbiya ham beradi. Shunday ekan bola yoshligidan unga ajdodlarimiz merosini o'rgatish darkor.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. R. Mavlonova, K. Xoliqberdiyev, "Pedagogika". T: "O'qituvchi nashriyoti". 2002- yil
2. "Yangi O'zbekiston" gazetasi 2021-yil 30-sentabr, 195-son.